

САМОУБИЙСТВА ИЗВЪРШЕНИ ЧРЕЗ ОТРАВЯНЕ В ПЛОВДИВСКА ОБЛАСТ ЗА ПЕРИОДА 2000 – 2009 ГОД.

Марин Балтов*, Даниела Танева**

**Служебен адрес за кореспонденция: Медицински Университет – Пловдив, Катедра по Обща и клинична патология и Съдебна медицина, УМБАЛ “Св. Георги” ЕАД, Отделение по Съдебна медицина, бул. ”Васил Априлов” №15^а, 4000 гр. Пловдив, Р. България, E-mail: dr.baltov@abv.bg*

***Служебен адрес за кореспонденция: Медицински Университет – Пловдив, МФ, Катедра “Сестрински и акушерски грижи”, бул. ”Васил Априлов” №15^а, 4000 гр. Пловдив, Р. България, E-mail: taneva.daniela@abv.bg*

SUICIDES THROUGH POISONING IN THE REGION OF PLOVDIV OVER THE PERIOD 2000 – 2009

Marin Baltov*, Daniela Taneva**

**Office address for correspondence: Medical University – Plovdiv, School of General and Clinical Pathology and Forensic Medicine, UMBAL “St. George”, Department of Forensic Medicine, Vassil Aprilov Blvd. No 15A, 4000 Plovdiv, Republic of Bulgaria. E-mail: dr.baltov@abv.bg*

***Office address for correspondence: Medical University – Plovdiv, School of nursing and midwifery care, Vassil Aprilov Blvd. No 15A, 4000 Plovdiv, Republic of Bulgaria. E-mail: taneva.daniela@abv.bg*

ABSTRACT

Poisoning is the fourth distribution suicide method in the region of Plovdiv, Bulgaria. Over the period of 2000 – 2009, 55 people took their lives in this way, which represents $5,83 \pm 0,76$ % of all suicides committed in the region. The highest number of poisonings was carried out in 2001, 2002, and 2006, while the lowest in 2009. Of them, $58,18 \pm 6,65$ % were committed by men, whilst $41,82 \pm 6,65$ % by women. The ratio between male and female suicide attempts is 1,4 : 1,0, which is lower than the average for the region. The main part of suicides were committed by urban residents – $71,70 \pm 6,07$ %. Of working age (20-64 years) are $72,72 \pm 6,01$ % of all suicide attempts by poisoning.

Most poisonings take place in the home ($83,64 \pm 4,99$ %), fewer outdoors or elsewhere. The most frequently used toxic substances are different combinations of psychotropic medications, various phosphorus products for agriculture, corrosive substances, or substances used in everyday life.

Among those who used poison as a means of suicide, $18,18 \pm 5,20$ % were people suffering from various mental disorders while 5.45 % had somatic diseases.

Key words: Republic of Bulgaria, Plovdiv, suicides, poisoning

Самоубийствата, извършени чрез отравяне са широко разпространени в света [5, 6, 10]. Най-често използваните токсични вещества са различни видове пестициди, лекарствени вещества, наркотици и други [6, 7, 8, 9]. Изследване проведено в Р. България установява, че отравянията са 22,70% от извършените през 1998 – 1999 год. суициди [4]. Обстойно проучване на суицидите чрез отравяне в Пловдивски регион, за периода 1990 – 2000 год. извършено от В. Акабалиев и Я. Илиев, установява, че пестицидите са основно използвани от суицидантите [1].

Цел на настоящото проучване е да се изследват социалните и съдебномедицински аспекти на самоубийствата извършени по способа отравяне в обл. Пловдив през периода 2000 – 2009 год.

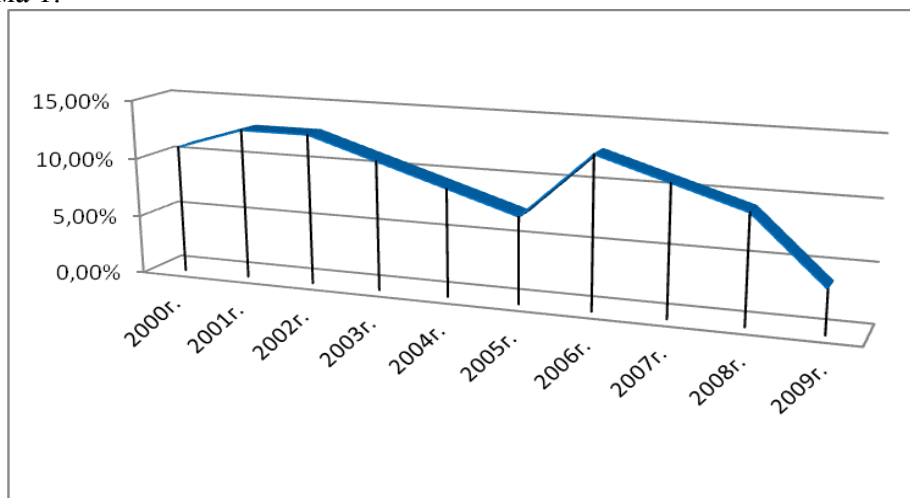
Основни методи, използвани при проучването са историческия и статистическия [2, 3]. Използвана е информацията, от извършените обдукции в катедрата по Обща и клинична патология и съдебна медицина при МУ – Пловдив и Отделенията по съдебна медицина при УМБАЛ „Св. Георги” ЕАД и МБАЛ „Пловдив” АД гр. Пловдив.

През периода 2000 – 2009 год. в област Пловдив са регистрирани 944 случая на самоубийства, от които 55 (5,83 ± 0,76%) са извършени по способа отравяне. Това прави отравянето, четвъртия по значимост суициден способ в областта.

Динамиката на отравянията през отделните години на проучването е променлива, но с тенденция към намаление. Най-ниските стойности се отбелязват през последната година (виж. диагр. 1).

РАЗПРЕДЕЛЕНИЯ НА ОТРАВЯНИЯТА ПРЕЗ ГОДИНИТЕ НА ПРОУЧВАНИЯ ПЕРИОД В %

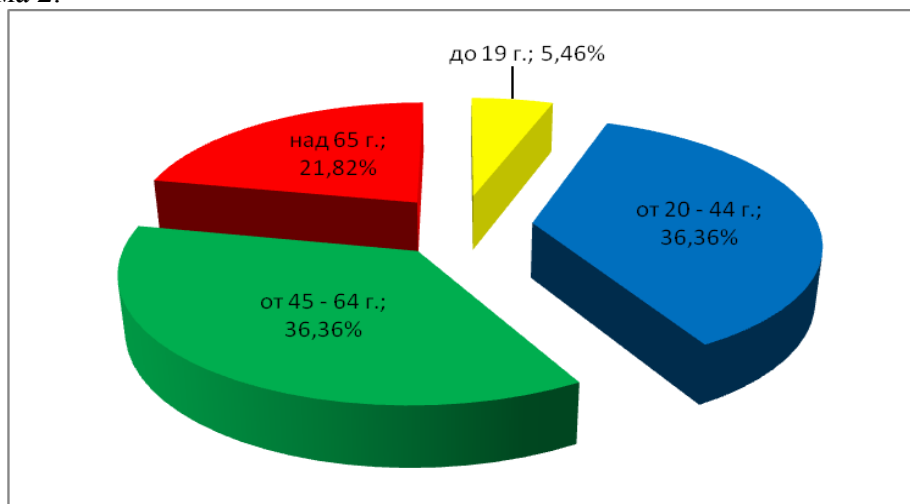
Диаграма 1.

Разпределение на суицидантите по пол показва превес на мъжете, които са 32 (58,18 ± 6,65%), а жените са 23 (41,82±6,65%). Съотношението между мъжките и женски суициди е 1,4 : 1,0, което е по-ниско от средното за областта през този период (2,8 : 1,0), и е по-ниско от посоченото от други автори [1, 4]. Това показва, че отравянето е един от предпочетените от жени суицидни способности.

ВЪЗРАСТОВА СТРУКТУРА НА СУИЦИДАНТИТЕ

Диаграма 2.

Информация за местоживеене има за 50 от суицидантите. От тях 35 души ($71,70 \pm 6,07\%$) са градски жители, а на село живеят 15 души ($28,30 \pm 6,07\%$).

Възрастовата структура на отровилите се суициданти показва, че сред тях доминират лицата в активна трудова възраст (20 – 64 год.), които са $72,72 \pm 6,01\%$ от всички. Еднакъв е броят на суицидантите от млада творческа (20 – 44 год.) и зряла възраст (45 – 64 год.) (виж диагр. 2).

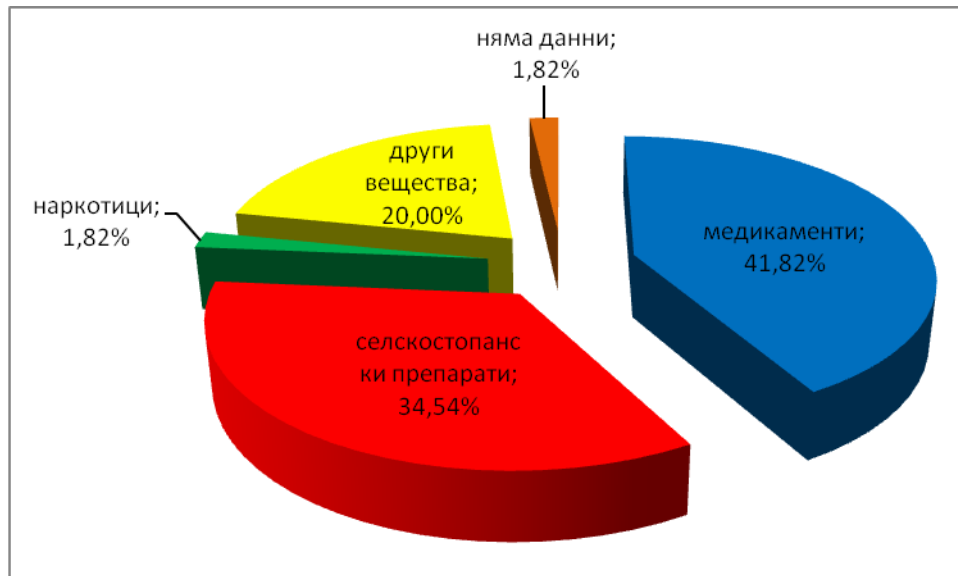
Сравнително по-ниския относителен дял на суицидантите на възраст над 65 год. показва, че отравянето не е предпочетен суициден способ от тази възрастова група.

Отравянията се извършват предимно в дома на суициданта ($83,64 \pm 4,99\%$) и по-рядко на открито или на друго място, както посочват и други автори [1, 4, 5, 7, 9].

Токсичните вещества, използвани от самоубийците са най-вече медикаменти, по-рядко селскостопански отрови, корозивни вещества или такива използвани в бита (виж. диагр. 3).

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ОТРАВЯНИЯТА СПОРЕД ВИДА НА ТОКСИЧНОТО ВЕЩЕСТВО

Диаграма 3.

Тези данни се отличават от публикуваните за същия регион през периода 1990 – 2000 год., когато доминиращи са били отравянията с пестициди. Това може да се обясни с ограничения достъп и засилен контрол върху ползването на селскостопански отрови през годините след проучването.

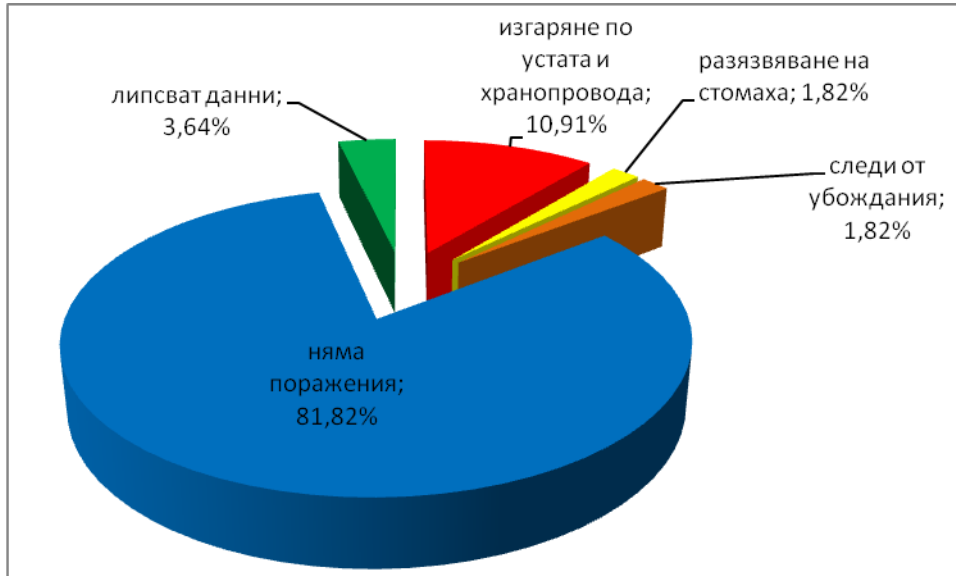
Отровилите се с медикаменти суициданти са използвали по няколко вида лекарствени препарати. Голяма част от тях са погълнали различни комбинации от психотропни медикаменти, които вероятно са били предписвани на тях или на техни близки. Други са приели всички намиращи се в дома им лекарства, независимо от предназначението им.

Селскостопанските препарати, погълнати от суицидантите са предимно от групата на фосфорорганичните съединения, носещи различни търговски наименования. Най-голям е броят на поелите препарата „Ви 58” – 11 души. Останалите суициданти са приели препаратите „Стомп”, „Агрива 1050”, „Динго40ЕК”, „Ланат”, „Омит”, „Неговон”. Едно от лицата се е отровило със син камък (меден сулфат).

Другите токсични вещества, които са използвали самоубийците са натриева основа, формалдехид, препаратата „Веро”, въглероден монооксид. Установен е един случай на отравяне с хероин на млад мъж, който не е наркоман, но е страдал от мултиплетна склероза.

Една част от токсичните вещества не причиняват поражения на вътрешните органи. Това е свързано с различния им механизъм на действие. Поради голямото разнообразие на погълнатите медикаменти и техния сложен механизъм на действие, който засяга най-често биохимичните процеси протичащи в организма, не се установяват видими промени във вътрешните органи при обдукциите. За това относителният дял на суицидантите, при които не са открити поражения е много голям. Относително малко са установените пораженията и те са свързани главно с изгаряния по устата, хранопровода и стомаха (виж диагр. 4).

УСТАНОВЕНИ ПОРАЖЕНИЯ ПРИ ОТРОВИЛИТЕ СЕ СУИЦИДАНТИ
 Диаграма 4.

Установи се, че 10 от суицидантите ($18,18 \pm 5,20\%$), са с психически заболявания, а трима души ($5,45\%$) са със соматични такива. Прави впечатление завишения относителен дял на психично болни пациенти, при този суициден способ в сравнение с останалите способности.

ИЗВОДИ

1. Отравянията са четвъртия по значимост суициден способ в област Пловдив през периода 2000 – 2009 год.
2. При този суициден способ относителният дял на женските самоубийства е повишен и съотношението между мъжките и женски такива е $1,4 : 1,0$.
3. Най-голям е броят на отровилите се суициданти в трудовата възраст.
4. Доминиращи през периода са отравянията с различни медикаменти.
5. Повишен е рискът от отравяне при лица с психични заболяванията.

ЛИТЕРАТУРА

1. Акабалиев В., Илиев Я. Самоубийствата сред смъртните случаи от остро отравяне в периода на социоекономически преход 1990 – 2000 г. в Пловдивски регион, Българска медицина, 2002, т. X №5, с. 22-25.
2. Димитров И. Основи на научните проучвания в медицината, Методика и методология, Медицинско издателство Е Т “Васил Петров” Пловдив, 2007.
3. Димитров И. Медицинска статистика „Пигмалион”, Пловдив, 1996.
4. Цонева – Пенчева Л. Опити за самоубийство и злоупотреба с токсични вещества, Хигиена и здравеопазване, XLV, 2001, №2 – 3, с 53 – 55.

5. Цонева Пенчева Л., Вуков М., Дикова К. Самоубийства и опити за самоубийства в Република България: демографски, социално – психологически и метеотропни фактори, Рецептор, III, 2006, №4, с 54 – 62.

6. Ajdacic – Gross V. Weiss M. Ring M. Hepp U et al.; Methods of suicide: international suicide patterns derived from the W H O mortality database. Bulletin of the W H O 2008, 86, 726 – 732.

7. Bertolote JM., Fleischmann A. A global perspective in the epidemiology of suicide. Suicidology 2002, 7 : 6 – 8.

8. Gunnell D, Ashby D.; Antidepressants and suicide: what is the balance of benefit and harm.; BMJ. 2004 Jul 3;329(7456):34-8.

9. Nordentoft M. Prevention of suicide and attempted suicide in Denmark. Epidemiological studies of suicide and intervention studies in selected risk groups.; Dan Med Bull. 2007 Nov;54(4):306-69.

Адрес за кореспонденция: д-р Марин Балтов, Медицински Университет – Пловдив, Катедра по Обща и клинична патология и Съдебна медицина, УМБАЛ “Св. Георги” ЕАД, Отделение по Съдебна медицина, бул.”Васил Априлов” №15^а, гр. Пловдив – 4000, Р. България, E-mail: dr.baltov@abv.bg